

Городько Є. І.

Студент 5-го курсу факультету соціології та права НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Мороховська Н.С., к.ф.н, доцент, факультет соціології та права НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ МОРАЛІ НА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТА

У процесі регулювання людської поведінки право і мораль займають, по суті, рівноцінні позиції. Всі вчинки, що здійснюються індивідом, оцінюються суспільством як з точки зору норм права, так і з точки зору норм моралі. Без урахування норм моралі діяльність юристів стає не просто неефективною, але і в деякій мірі небезпечною і загрозливою нормальному функціонуванню людського суспільства. Саме тому таким важливим є вплив моралі у сфері правотворчої діяльності.

Судовий захист прав і свобод людини може бути забезпечений тільки компетентним і незалежним правосуддям, здійснюваним на засадах справедливості і неупередженості. Державні гарантії незалежності, недоторканості, незмінюваність суддів, неприпустимість втручання в їх діяльність, високий рівень матеріального і соціального забезпечення є не особистим привілеєм суддів, а засобом забезпечення цілей правосуддя - винесення законних, обґрунтованих і справедливих судових рішень.

Забезпечення правосуддя є соціальним процесом, що тісно пов'язує його з нормами поведінки. Необхідно розрізняти поняття «судова етика» та «суддівська етика». Судова етика – наука про застосування загальних норм моралі у специфічних умовах діяльності суддів, прокурорів, слідчих, адвокатів, про дотримання моральних принципів і вимог у розслідуванні і вирішенні справ, підвідомчих суду. Суворе дотримання, правильне застосування норм моралі у відправленні правосуддя, у роботі судових органів має величезне значення. Від наслідків розслідування та вирішення судових справ залежать добре ім'я, честь, гідність громадян, їх свобода, благополуччя їх сімей. Ця діяльність спирається як на юридичні, так і на моральні підвалини.

Суддівська ж етика - це вид юридичної етики, що представляє собою сукупність правил поведінки суддів, що забезпечують моральний характер їх трудової діяльності та позаслужбової поведінки. Оскільки суспільство висуває до моральних якостей судді жорсткі вимоги, вони мають бути закріплені в офіційному документі. Таким документом є Кодекс суддівської етики, який є свідченням визнання особливого ставлення до судді з боку суспільства. Це підносить гідність людей цієї професії.

Сучасний юрист повинен володіти не тільки теоретичними знаннями та досвідом їх застосування, які необхідні для виконання посадових обов'язків, а й розвинутими особистісними якостями, культурою поведінки. Порядність - основа високого морального рівня виконання посадових обов'язків, що гарантує нездатність до нечесної поведінки. Порядність проявляється, головним чином, в методах і прийомах, які застосовуються юристом у своїй службовій діяльності. Для досягнення результату юрист повинен керуватися такими методами і прийомами, які повністю відповідають закону і моралі. На жаль, у правовому полі складно встановити всі нюанси, пов'язані з професійною юридичною діяльністю, тому саме сьогодні від порядності судді, прокурора, адвоката залежать долі багатьох людей, авторитет влади та її представників.

Одним з головних моральних якостей юриста є чесність. Чесність є основою етичних відносин у сучасному юридичному співтоваристві. Якщо у юриста не буде чесності, його користь для клієнта і ділова репутація в суспільстві можуть зникнути, причому для цього не важливі його компетентність і заслуги в минулому. Виконуючи правові і моральні вимоги справедливості, юристи у професійній діяльності повинні спиратися на приписи закону.

Почуття совісті захищає індивіда від аморальних вчинків, розвиває почуття відповідальності, справедливості, в певній мірі - шляхетності. Значення совісті особливо велике, коли індивід знаходиться перед моральним вибором, а зовнішній контроль з боку суспільства відсутній. Совість в цьому випадку є внутрішнім регулятором поведінки людини, вимагає діяти відповідно до моральних настанов і відповідати перед самим собою в тих випадках, коли людина мислить та діє на самоті.

У суспільній свідомості діяльність юриста нерозривно пов'язана з такими моральними категоріями, як моральний вибір, відповідальність, совість, обов'язок, честь, гідність. Розбудова демократичного суспільства в Україні неможлива без юриста, який має бути чесним, справедливим, гуманним, володіти розвиненим почуттям обов'язку, діяти під контролем сумління. Поведінка юриста на роботі і поза її межами має бути прикладом дотримання вимог етики для всього суспільства і, насамперед, для молодих фахівців в області юриспруденції. Таким чином, можна відзначити, що високий рівень моральності юриста - це актуальна соціальна потреба сучасного суспільства, духовна основа вдосконалення масової і особистої правосвідомості. Про ступінь моральності юриста можна судити, насамперед, по тому, як він особисто активно стверджує у відносинах з іншими членами колективу і суспільства високі принципи і норми юридичної етики. Об'єктивація моральних вимог у діяльності юристів сприятиме і вдосконаленню, і зміцненню моральних і правових засад суспільства, правопорядку та міжконфесійної злагоди.

Підводячи підсумок, можна сказати, що вплив моралі на професійну діяльність юриста є беззаперечним. Тільки їхній взаємозв'язок у врегулюванні людських відносин може привести суспільство в стан максимальної рівноваги, підтримання громадського спокою і порядку.